

GHEORGHE VRANCEANU
(30 iunie 1900-27 aprilie 1979)

Anul acesta se implineste un sfert de veac de la disparitia marelui matematician roman, Acad. prof. univ. dr. Gheorghe Vranceanu.

Si biblioteca noastra este alaturi de Facultatea de Matematica a Universitatii Bucuresti si de Societatea de Stiinte Matematice din Romania in a aduce un pios omagiu acestui ilustru profesor de geometrie, care a contribuit la cresterea prestigiului matematicii romanesti in tara si in strainatate.

G. St. Andonie , in vol. al 2-lea din Istoria Matematicii in Romania, Bucuresti, Edit. Academiei R.S.R., 1966, scrie despre el ca "*era cel mai insemnat geometru dintre cei in viata. Original si productiv, in lucrarile sale a folosit tot atat de bine metodele calculului diferential absolut al lui G. Ricci si Tullio Levi-Civita, dezvoltand calculul diferential al congruentelor, cat si metodele mai putin formale ale lui Elie Cartan*".

Originar din Valea Hogii, comuna Doagele, jud. Vaslui, urmeaza scoala primara in satul natal. Continua studiile gimnaziale si liceale la Vaslui, apoi obtine bursa Adamachi la Universitatea din Iasi, unde functioneaza ca preparator inca din anul III de studiu. La terminarea facultatii este numit asistent.

In anul 1924 isi sustine la Roma teza de doctorat intitulata: Sopra una teorema di Weierstrass e le sue applicazioni ala stabilita. Comisia a fost prezidata de Vito Voltera.

Intre 1927-1929 urmeaza cursuri la universitatile din Harvard si Princeton.

Intors in tara, functioneaza ca profesor universitar la Universitatea din Cernauti in perioada 1929-1939.

In 1939 vine la Universitatea din Bucuresti ca succesori al prof. Gh. Titeica.

In anul 1955 devine membru al Academiei.

Intre 1961-1963 este director adjunct al Institutului de Matematica al Academiei.

In 1964 este ales Presedinte al Sectiei de geometrie de la Academie.

A fost membru al mai multor societati de matematica din strainatate.

A avut o bogata activitate publicistica in domeniul matematicii, participand la numeroase conferinte si congrese internationale de matematica din Europa, Asia si Statele Unite ale Americii.

A avut profesori ilustri (N. Abramescu, Bungetianu - la liceul din Vaslui -, Al. Myller, Vera Myller-Lebedev, V. Valcovici, V. Costin, Simion Stoilow la Univ. din Iasi, David Birckhoff - la Univ. din Cambridge, Mass. -, H. Weyl, - Zurich -, Elie, Cartan - Paris. etc.), prieteni ilustri (N. Mihaileanu, George Margulescu, Radu Rosca - cu care a scris lucrari in colaborare, etc.), si de asemenea elevi ilustri (Kentaro Yano, Stefan Petrescu, Andrei Dobrescu, Marius Stoka, Petre Mocanu, Tiberiu Postelnicu, Viorel Dumitras, Costake Teleman, Radu Miron, etc.).

Se stinge din viata la Bucuresti in anul 1979. Nu mai retin daca in ziua cand a fost inmormantat era cer senin sau cer innourat. Nu acest lucru era atunci important. Lumea matematica pierdea prin moartea sa o personalitate de prima marime, lasand in urma lui un gol imens in sufletul celor apropiati si o opera care sa reziste timpului si sa-i glorifice amintirea.

Activitatea stiintifica, desfasurata pe perioada 1924-1979, s-a concretizat in articole in reviste, comunicari la conferinte, studii si tratate din domeniul mecanicii generale si relativiste, dar mai ales in cel al geometriei diferentiale, lucrarea cea mai importanta din acest domeniu fiind tratatul in 3 volume Lectii de geometrie diferentiale, Buc., E.D.P., 1962-1970. Majoritatea lucrarilor au fost adunate in cele patru volume din "Opera matematica", publicata de Editura Academiei, pe parcursul anilor 1969-1977.

Impreuna cu alti profesori ai Universitatii din Bucuresti, (Traian Lalescu, Emil Pangrati, Gh. Titeica) profesorul Gheorghe Vranceanu a acordat o atentie deosebita bibliotecii. Nu este de mirare ca in perioada 1939-1948 este numit directorul Bibliotecii Facultatii de Matematica, prima biblioteca publica din tara noastra. Figureaza printre donatorii de carte ai acestei biblioteci.

Am avut rarul privilegiu de a-l cunoaste pe profesorul Vranceanu, in ultimii sai ani de viata, cand desi batran si bolnav frecventa biblioteca, bucurandu-se cand descoperea aici o publicatie noua si valoroasa. Imi staruie si acum in memorie admiratia si respectul cu care era privit de studenti, profesori si chiar de catre persoanele care nu aveau tangenta cu matematica, atunci cand pasea pe culoarele Facultatii.

In decursul anilor biblioteca noastra a organizat vitrine omagiale cu lucrarile fostilor profesori din facultate, printre ei aflandu-se si profesorul Gheorghe Vranceanu.

Bibliografie

- 1) G. St. Andonie - *Istoria matematicii din Romania*, Vol. II. Bucuresti, Editura Stiintifica, 1966 , .
- 2) G. St. Andonie - *Istoria stiintelor in Romania*. Bucuresti, Editura Academiei R.S.R., 1981, p 149.
- 3) Catalogul alfabetic al Bibliotecii Facultatii de Matematica si Informatica
- 4) Baza de date on-line a Bibliotecii Facultatii de Matematica si Informatica

Lucia Dragotescu

**Lucrari publicate de Gheorghe Vranceanu si existente in fondurile
Bibliotecii Facultatii de Matematica si Informatica din Bucuresti**

I. Lucrari in limba romana

1. *Opera matematica*, vol. I-IV. Bucuresti, Editura Academiei R.S.R. , 1969-1977. Cota : II.14517.
2. *Asupra calculului , timpului si dozei de tratament rotitor in radioterapie*. Extras din: Buletin Stiintific, Sectiunea de Stiinte Matematice si Fizice, Tom IV, nr. 1, 1952. Cota: 883(045).
3. *Asupra grupurilor de miscare ale unui spatiu Riemannian*, Extras din: Comunicarile Acad. R.P.R., Tom I, 1951, nr.2. Cota: 885(045).
4. *Asupra invariantilor intrinseci ai spatiilor neolonome*. Bucuresti, Editura Tehnica, 1956. Extras din : Analele Universitatii C.I.Parhon, , Seria Matematica, nr. 11, 1956, p. 9-23. Cota: 2043(045).
5. *Asupra spatiilor lui Cagan metrice*. Bucuresti, Editura Academiei R. P. R., 1950. Extras din: Buletin Stiintific. Seria Matematica, ..., Tom II, nr. 6, 1950., Cota: 882(045).
6. *Automorfismele spatiilor lui Cagan*. Bucuresti, Editura Academiei R. P.R., 1950. 4 p. Extras din : Lucrarile sesiunii generale stiintifice, din 2-12 Iunie 1950. Cota: 888(045)
7. *Cercetarile matematicienilor sovietici asupra geometriilor neeuclidiene*. Conferinta tinuta la 28 octombrie 1958 la Facultatea de matematica si fizica din Bucuresti. Extras din Analele romano-sovietice, Ser. Mat.-Fiz., an 13, Ser. 3 (1959), nr. 2(29), p. 57-67. Cota: 2212(045).
8. *Clasificarea grupurilor lui Lie de rang zero*. Bucuresti, Imprimeria Nationala, 1950. Extras din: Studii si cercetari Matematice, Vol., I, fasc. 1, pp. 40-86. Cota: 889(045)
9. *Curs de Geometrie analitica si proiectiva*. Caietul I. Ed. a II-a. Bucuresti, Editura Facultatii de Stiinte, 1942-1943. Cota: III.6072.
10. *Curs de Geometrie analitica si proiectiva*. Vol. I-II. Bucuresti, Gobl Fii, 1944-1945. Cota: II.3361.
11. *Ecuatiile lui Maxwell in teoria unitara neolonoma*. Extras. F.I., f.e., f.an. Cota: 1583(045).
12. *Geometrie analitica, proiectiva si diferentiala*. Bucuresti, E.D.P., 1974. Cota: II. 22068.
13. *Geometrie analitica, proiectiva si diferentiala*. Bucuresti, E.D.P., 1962. Cota: II. 8645.
14. *Geometrie analitica, proiectiva si diferentiala*. Bucuresti, E.D.P., 1961. Cota: II. 7740.
15. *Geometrie analitica si, proiectiva* . Bucuresti, Editura Tehnica, 1954. Cota: II.4347.
16. *Geometrie diferentiala globala. Spatii Riemann, grupuri Lie, spatii de acoperire*. Bucuresti, E. D. P., 1973. Cota: II.20352.

17. *Grupurile de miscare ale spatiilor cu conexiune*. Iasi, Centrul Poligrafia 10, 1951. Extras. Cota: 884(045)
18. *Lectii de geometrie diferentia. Vol. I- III*. Bucuresti, E.D.P., 1951-1960. Cota. II. 3674.
19. *Lectii de geometrie diferentia. Vol. I-II*. Bucuresti, E.D.P., 1962-1964. Cota: II.8649.
20. *Lectii de geometrie diferentia. Vol. I-IV*. Bucuresti, E.D.P., 1976-1979. II.24086.
21. *Memoriu de titluri si lucrari*. Iasi, Tipografia "Opinia". 1929. II. 18925.
22. *Spatii cu conexiune afina constanta local euclidiene*. Extras din: Comunicarile Academiei R.P.R., Tom I., 1951, nr. 3. 6 p. Cota: 886(045).
23. *Spatiile lui Cagan cu conexiune constanta*. Extras din Buletin Stintific (Acad, R.P.R.), Seria Matematica, Fizica, Chimie, Tom II, nr. 10, 1950. Cota: 887(045).

II. Lucrari in alte limbi

24. *Geometrische Eigenschaften der partiellen linearen Differentialgleichung zweiter Ordnung*, Timisoara, Tipogr. Romana, 1944. Extras din: Mathematica, vol. XX, 1944. Cota: 1584(045).
25. *Vorlesungen uber der differential Geometrie*. Teil I-II. Berlin, Akademie-Verlag, 1961. Cota. II.8566.
26. *Les espaces non holonomes*. Paris, Gauthier-Villars, 1936. 80 p. Cota: II.3838,s.
27. *Families de varietes Riemanniennes*. Extras din: Buletinul Societatii de Stiinte din Cluj, Tome IV, 1929. Cota: 890(045)
28. *La geometrisation ds systemes de Pfaff*. Paris, Gauthier-Villars, 1934. Extras din Comptes Rendus des Seances, de 1ere Acad. des Sciences, Tome 198. Cota: 669(045)
29. *Les invariants de deux equations aux differentieles totales de classe six*. Cluj, Tipogr. "Ardealul". 1937. Extras din : Mathematica, vol. XIII, 1937, pp. 583-602. Cota 895(045).
30. *Lecons de Geometrie differentieles*. Vol. I-IV. Bucarest, Edit. de l'Academie de la R.P.R., 1957-1975. Cota: II. 5620.
31. *Sur le calcul differentiel absolu pour les varietes non holonomes*. Paris, Gauthier-Villars, 1926. Extras din : Compte rendus des seances de l'Academie ses Sciences, tome 183, 1926,... Cota: 672(045)
32. *Sur l'ecart geodesique dans les espaces non holonomes*. Jassy, L'Impriemerie H. Goldner, 1927. Extras din: Annales scientifiques de l'Universite de Jassy, T. XV, fasc. 1-2, p. 7-24. Cota: 2586(045)
33. *Sur l'equivalence en Geometrie*. Bucuresti, Imprimeria Centrala, 1941. Extras di: Bulletin Mathematique de la Societe Roumaine des Sciences, Tome XLII, 2, pp.69-97. Cota: 892(045)
34. *Sur l'independance des secondes formes fondamentales d'une Vm*. Extras din: Buletinul Facultatii de Stiinte din Cernauti, vol. III, fasc.2, 1929. Cota 671(045).

35. *Sur les espaces a connexion affine et projective*. Bucuresti, Imprimeria Centrala, 1943. Extras din Bulletin Mathematique de la Societe Roumaine des Sciences, tome 44, 1-2, 1942, p. 85-139. Cota 1585(045)
36. *Sur les espaces a connexion conforme*. Bucuresti, Imprimeria Nationala, 1940. Extras din: Disquisitiones mathematicae et physicae. Publicatiile Institutului de Cercetari Stiintifice. Tom 1. 81 p. Cota: II.2528.
37. *Sur les espaces non holonomes. Note de G. Vranceanu*. Paris, Gauthier-Villars. 1926. Extras din: Comptes rendus des seances de l'Academie des Sciences, T. 183, 1926, p.852. Cota: 2429(043)
38. *Sur les groupes d'applicabilite des varietes non holonomes*. Paris, Gauthier-Villars, 1930. Extras din: Comptes rendus des Seances de l'Academie des Sciences, tome 180.. Cota 673(045).
39. *Sur les invariants des equations aux derivees partielles du second ordre*. Extras din : Bulletin Mathematique de la Soc. Roumaine des Sciences, vol. 38. (1), 1941, pp.91-105. Cota: 891(045).
40. *Sur les invariants des espaces de Riemann singuliers*. Extras din Disquisitiones Mathematicae et Physicae, Tome II, fasc. 2-4, Bucuresti, Imprimeria Nationala, 1942, pp.253-281. Cota 674(045).
41. *Sur quelques points de la theorie des espaces non holonomes*. Cernauti, Imprimeria "Glasul Bucovinei, 1932. Extras din: Buletinul Societatii de Stiinte din Cernauti, vol. V, fasc. 2. Cota: 2587(045).
42. *Sopra le soluzioni periodiche a periodi grandissimi nella meccanica. Nota di G. Vranceanu.* Roma, Dott. G. Bardi, 1928. Extras din Rendiconti della R. Accad. Nazionale dei Lincei. Classe di Scienze fisiche, matematiche e naturali., vol. VII, serie 6-a, fasc. 8, 1928, pp.630-633. Cota 2418(045).
43. *Sopra una teorema di Weierstrass e le sue applicazioni alla stabilita*. Teza de doctorat. Palermo, Tippogr. Matematica di Palermo, 1926. Cota: 2555(045)
44. *Studio geometrico dei sistemi anolonomi*. Bologna, Zanichelli, [1929], Extras din Annali di matematica pura ed applicata, S.IV, vol. VI, pp.9-43. Cota: 670(045).
45. *Sul teorema di Weierstrass*. Extras. F.I., f. ed., f. an., pp.170-274. Cota: 1582(045)
46. *Sulla stabilita del rotolamento di un disco.*, F. I., f.e., f.a., pp. 383-388. Cota: 1581(043).

IV. Lucrari in colaborare

47. in colaborare cu Dumitru FILIPESCU, *Elemente de geometrie integrala*. Bucuresti, Editura Academiei R.S.R., 1982. Cota II.30158.
48. in colaborare cu Mircea MARTIN si Liviu NICOLESCU, *Geometria algebrilor de deformare*. Bucuresti, Tipografia Universitatii, 1983. Cota II.31972.
49. in colaborare cu Costake TELEMAN, *Geometria euclidiană, geometrii neeuclidiene, teoria relativitatii*. Bucuresti, Editura Stiintifica, 1965. Cota: II.10449.

50. in colaborare cu Nicolae MIHAILEANU, *Introducere in teoria relativitatii*. Bucuresti, Editura tehnica, 1978. Cota: II.26943.
51. in colaborare cu Radu ROSCA, *Introduction in relativity and pseudo-Riemannian geometry*. Bucuresti, Editura Academiei R.S.R., 1976. Cota: II. 24450.

III. Lucrari donate Bibliotecii Facultatii de Matematica si Informatica de Gheorghe C. Vranceanu si fiica sa - Ilinca Gh. Vranceanu

1. *Elie Cartan 1869-1951 [sic!] : homage de l'Academie de la Republique Socialiste de Roumanie a l'occasion de sa naissance*. Bucarest, Ed. Acad. R.S.R., 1975. Cota: II.22484.
2. FRENKIAN, Aram M., *Le postulat chez Euclide et chez les modernes*. Paris, J.Vrin, 1940. Cota : II. 2452.
3. *GEOMETRIE projective appliquee aux coniques*. F.I., f.e., 1927. II.916.
4. GHEORGHIEV, Gh., *Geometrie diferentiala*. Iasi, Universitatea "Al. I. Cuza", 1962/1963. Cota: III.9917.
5. HALBWACH, Francis, HILLION, Piere, VIGIER, Jean-Perre, *Angles d'Euler, rotation instantanee et operateurs*. Paris, Gauthier-Villars, 1959. Cota: III.9927.
6. HARET, Spiru, *Mecanica sociala*. Paris, Gauthier-Villars, 1910. Cota: II.448.
7. KONTOROVICH, M. I., *Calculul operational si fenomenele tranzitorii in circuitele electrice* Bucuresti, Editura de Stat pt. Literatura Tehnico-teoretica, 1949. Cota: III. 9915
8. *Le IV-eme Congres des mathematiciens roumains : 27 mai-4 juin 1956*, Bucuresti, 1956. III. 9916.
9. MOISIL, Grigore C., *Recherches sur la theorie des chaines*. Extras din : An. Sci. Univ. Jassy, t. XXVII, 1941, Fasc. 1, pp.181-240. Cota: II.2390.
10. *PROIECT de program pentru cursul de matematica in gimnasil, licee, scole secundare de fete gr.I si II*. Bucuresti, f. e. 1898. III.9912.
11. SLEPKAN, Z. I., *Kultura trigonometriceskikh vychislenii v vosmiletnej i srednej skole*, Kiev, Gos. Ped. Institut, 1962. Cota: 616(043)
12. SCHWARTZ, L., *Transformation de Laplace*, Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.
13. SCHWARTZ, L., *Convolution*. Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.
14. SCHWARTZ, L., *Fonctions speciales*, Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.
15. SCHWARTZ, L., *Series de Fourier*, Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.
16. SCHWARTZ, L., *L'integrales de Fourier*, Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.
17. SCHWARTZ, L., *Equations des cordes vibrantes*, Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.
18. SCHWARTZ, L., *Theories elementaires de distribution*, Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.
19. SCHWARTZ, L., *Complements de calcul integral*, Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.
20. SCHWARTZ, L., *Series et integrales*, Paris, CDU, 1956. Cota: III.5970.

21. VRANCEANU, Gheorghe, *Asupra spatiilor lui Cagan metrice*. Bucuresti, Editura Academiei R. P. R., 1950. Extras din: Buletin Stiintific. Seria Matematica, ..., Tom II, nr. 6, 1950. Cota: 882(045).
22. VRANCEANU, Gheorghe, *Asupra calculului , timpului si dozei de tratament rotitor in radioterapie*. Extras din: Buletin Stiintific, Sectiunea de Stiinte Matematice si Fizice, Tom IV, nr. 1, 1952. Cota: 883(045)
23. VRANCEANU, Gheorghe, *Asupra grupurilor de miscare ale unui spatiu Riemannian*, Extras din: Comunicarile Acad. R.P.R., Tom I, 1951, nr.2. Cota: 885(045).
24. VRANCEANU, Gheorghe, *Asupra invariantilor intrinseci ai spatiilor neolome*. Bucuresti, Editura Tehnica, 1956. Extras din : Analele Universitatii C.I.Parhon, Seria Matematica, nr. 11, 1956, p. 9-23. Cota: 2043(045).
25. VRANCEANU, Gheorghe, *Automorfismele spatiilor lui Cagan*. Bucuresti, Editura Academiei R. P.R., 1950. 4 p. Extras din : Lucrarile sesiunii generale stiintifice, din 2-12 Iunie 1950. Cota: 888(045)
26. VRANCEANU, Gheorghe *Cercetarile matematicienilor sovietici asupra geometriilor neeuclidiene*. Conferinta tinuta la 28 octombrie 1958 la Facultatea de matematica si Fizica din Bucuresti. Extras din Analele romano-sovietice, Ser. Mat.-Fiz., an 13, Ser. 3 (1959), nr. 2(29), p. 57-67. Cota: 2212(045) si II.9918
27. VRANCEANU, Gheorghe *Clasificarea grupurilor lui Lie de rang zero*. Bucuresti, Imprimeria Nationala, 1950. Extras din: Studii si Cercetari Matematice, Vol., I, fasc. 1, pp. 40-86. Cota: 889(045)
28. VRANCEANU, Gheorghe, *Grupurile de miscare ale spatiilor cu conexiune*. Iasi, Centrul Poligrafia 10, 1951. Extras. Cota: 884(045)
29. VRANCEANU, Gheorghe *Spatii cu conexiune afina constanta local euclidiene*. Extras din: Comunicarile Academiei R.P.R., Tom I., 1951, nr. 3. 6 p. Cota: 886(045).
30. VRANCEANU, Gheorghe, *Spatiile lui Cagan cu conexiune constanta*. Extras din Buletin Stintific (Acad, R.P.R.), Seria Matematica, Fizica, Chimie, Tom II, nr. 10, 1950. Cota: 887(045).